

си пъкъ гръцко население. Въ XIV—XV в. българският елементъ въ Епиръ и Тесалия още се е държалъ. Гръцкото културно завоевание, като прѣгазило Тесалия, прѣзъ турското робство успѣло да покрие и долината на Бистрица. За тоя успѣхъ сж помагали и старинскитѣ гръцки колонии, останали въ градоветѣ Беръ, Костуръ, а сжщо и малката селска група около Гида и Клиди при долня Бистрица. Извѣстенъ ударъ получи гърцизмътъ въ 1821 г., по врѣме на Завѣрата, когато особено пострада погърчениятъ вече гр. Нѣгушъ, между Воденъ и Беръ. Тогава пострадаха много гърцитѣ и въ Халкидика. Друга прѣчка за гръцката струя къмъ сѣверъ е била голѣмата турска група, Саржгьолската, която държи отъ Островското езеро та до срѣдня Бистрица на югъ. Голѣма съпротива на гърцкия напрѣдъкъ отъ Беръ на сѣверъ правѣха българскитѣ села-чифлици, чиято земя принадлежеше на турски бейове. Послѣднитѣ закрияха селянитѣ отъ гърцката пропаганда. Особено жилави сж били чистобългарскитѣ крайща Костурско и Леринско. Въпрѣки дългото влияние на гръцкитѣ училища и духовенство, материятъ езикъ на населението се е запазилъ. Тамъ се говори едно отъ най-старинскитѣ български нарѣчия, съ много останки отъ носовъ изговоръ.

Като изключимъ Халкидика и казитѣ по горня Бистрица, дѣто гърцкиятъ елементъ държи числено надмощие, всѣкждѣ другадѣ въ южна Македония, въ навечерието на Балканската война прѣзъ 1912 г., гърцитѣ съставяха малцинство отъ населението; тѣ идатъ слѣдъ българитѣ и турцитѣ. Така, въ казитѣ, дѣто има гърци, въ Солунската напр., гърцитѣ бѣха едва $\frac{1}{5}$ отъ цѣлото население (което е главно еврейско), въ Берската $\frac{1}{3}$, въ Мелнишката $\frac{1}{12}$, въ Сѣрската $\frac{1}{3}$, въ Драмската $\frac{1}{10}$, въ Кавалската $\frac{1}{3}$, въ Зѣхненската $\frac{1}{3}$, въ Правишката по-малко отъ $\frac{1}{2}$, въ Костурската $\frac{1}{6}$.

Сръбско влияние. — За сръбско племенно влияние въ Македония може да се говори само за къмъ края на XIII в., когато първи пътъ сърбитѣ завладѣха нѣкои крайща въ сѣверна Македония. Ще рече цѣли вѣкове — прѣзъ врѣме на разцвѣта и падането на българското първо царство и отчасти прѣзъ врѣме на второто българско царство, населението въ тая земя е живѣло и се е крѣпило въ българско национално съзнание, незасегнато отъ никакво сръбско влияние.

Къмъ края на XII в., когато Неманя сполучи да обедини